

БЕРНД УЛБРИХ НЕВИДИМИЯТ КРЪГ

Превод от немски: Лидия Капонова, 1985

chitanka.info

Земята бе потънала в непристъпни дълбини. Сякаш никога вече нямаше да изплува от черната бездна на паметта му. Седмици наред тя лежеше погребана под непрогледни води, забулена от помътнели пламъци. Едва тук, на Марс, той осъзна отново своя произход и своето предназначение.

Защо бе всичко това, се питаше Джаганат. Защо?

Междинното кацане му се стори като сън. Срещна хора, които му изглеждаха познати. Беше ли се променил градът? Шумовете му не издаваха нищо, багрите му се сливаха в едно.

Внушението за някаква миризма прониза съзнанието му, събуди меланхолично чувство. В гърлото му застина остър вик, който остави у него горчив вкус.

Тук той бе срещнал Камел за първи път. В оня миг той бе видял само сянката ѝ силуета ѝ.

Джаганат гледа към Слънцето, докато го заболяха очите. Спусна клепачи и усети благодатната тъмнина като освобождаване от всякаква болка, от всякакви разочарования.

Тогавашната им среща го беше изненадала. За него тя беше нещо неразбираемо. Внезапно и неочаквано те се озоваха един срещу друг докоснаха се колебливо, жадно, сякаш отдавна бяха мечтали един за друг. И въпреки това в оня първи миг той се подвоуми от страх пред собствената си нарастваща безпомощност.

Градът по всяка вероятност не бе се променил оттогава. Въпреки това не можеше да разбере дали геометрията на парковете не е видоизменена, дали по изкуственото небе вече не пълзят облаци, дали симула-ционният модел не е подобрен. Фантазии! Всичко познато, дори и тогавашният климат, вече не съществуваше.

Само миризмата го преследваше, увиваше се около него като лиана. Безкръвните му устни се раздвижиха в усмивка. Самият той я бе докарал — с подметките си, в джобовете, в брадата, под яката. Тя обгръщаше краката му, пълпеше по гърба му, будеше носталгия.

Нейната миризма, дъхът ѝ, уханието на косите ѝ го преследваха като всъдеходно същество, което не се нуждае нито от път, нито от светлина.

Малко преди заминаването му от Земята се бяха срещнали отново. Той не очакваше да я види сред множеството от хора в града. Да я отбегне му се струваше малодушие. Предпочете слабостта.

Бе отслабнала още повече. Тънката ѝ талия подчертаваше ханша, скулите и бяха изпъкнали. Оскъдният грим не можеше да прикрие сенките под очите, посърнали като клюмнали цветовете.

Говореше за себе си без болезнено съжаление, със самочувствие, което той не познаваше, усмихваше се както преди. Струваше му се, че за първи път я вижда така непринудена, абсолютно пряма и отдадена на самата себе си. От лицето ѝ бе слязло изражението на обида — нейната защитна маска. Учуден той проумя, че вече не е нужно да я увещава, да разчупва мълчанието, което не бе достатъчен отговор за него.

Коя си ти?

Погледни ме в очите!

Той се задоволи с това, което тя разказа за себе си. Говореше открито, без задръжки. Слушаше я мълчаливо и му се струваше, че в тези кратки мигове узнава за нея много повече, отколкото през годините на тяхната близост.

Тя не се отдръпна, когато той я прегърна, не се вдърви, не стана непроницаема, както това се случваше, преди да се разделят.

Той сподели някои несъществени подробности от новия си живот, в който за нея вече нямаше място. Премълча, че ще заминава. Тя не трябваше да усети неговата слабост.

Когато се сбогуваха, той вярваше, че я е заблудил. Разделиха се безмълвно. Не искаха да развалят красивото преживяване. Той се страхуваше от гърбове, които се отдалечават бавно, не се обърна след нея, а тръгна покрай огледалните витрини, които се опитваха да му върнат изгубеното с известна подигравка.

Тя изчака, докато тълпата от бързаци минувачи не го погълна, докато не го залее като вълна — сив, тесногръб, като риба.

Той душеше из столицата на Марс като животно по диря, въртеше се в кръг. Тая миризма излъчваше утринен хлад, полъх, който го бе подвел и докарал тук.

Двадесет и четири часа след междинното кацане той почувства облекчение.

Смяташе, че с влизането в кораба ще преодолее някаква граница. Тук той намери свят от непроменливи измерения, сигурност. Тук нямаше аварии, тук човешкото безсилие влизаше в надпревара със съвършенството на крайцера.

Джаганаут послушно се предаде на флуидите, излъчвани от гиганта. Пред тази милионно умножена човешка сила всичко друго изглеждаше без значение. Някаква непозната енергия се вля в него, премахна слабостта му като наркоза. Той вече не само усещаше познатото. Той можеше да го командва и то се подчиняваше, действаше.

Повърхността на Марс се изгуби. Бе невероятно, че това представлява началото на безкрая.

Джаганаут разкопча коланите, стана. Не знаеше защо. Би могъл да остане легнал. На вратата спря, сети се все пак, че е време за вечеря. Установи това с безразличие. Не искаше нищо друго, освен да избегне компанията на другите.

Пристигна един от последните, седна незабелязано и мълчаливо кимна на седящия до него. Той се хранеше спокойно, без да се съобразява с присъствието му. Около него сред откъслечни думи току избухваше смях. Ако се наложеше, Джаганаут отговаряше кратко, едва-едва вдигайки глава.

Последният етап от пътуването беше започнал. Оставаха три седмици до кацането на Нептун. Трябваше да сменят екипажа на тамошната станция. Две години работа в отшелничество, далече от всякаква проява на човешки живот! Не съществуваше никаква принуда освен тяхната собствена воля. Защото, както винаги, единствено тя ги ръководеше. Тя бе тая, която ги бе довела тук.

Джаганаут се усмихна.

Пари, слава или научни амбиции? С времето щяха да узнаят всичко един за друг, подчинени на един механизъм, срещу който никой не можеше да се съпротивлява. Джаганаут прецени какво оправдание би могъл да намери за себе си. Най-сигурен му се стори последният вариант. Научен фанатизъм — това беше правдоподобно, поне за няколко месеца. След това, уморен от предпазливостта, щеше да се оплете в противоречия. Щяха да започнат да гадаят. Беше равнодушен както към съчувствието им, така и към презрението им, и това повиши настроението му.

— Вижте! — каза Пинк. — Той се усмихва.

Строганов вдигна чашата си:

— За първата усмивка на Джаганаут!

Джаганат също отпи. Той прости на Строганов закачката. Откакто се намираха в космическия кораб, не можеше да се отърве от чувството, че трябва да отстоява своята територия от другите. Въпреки това изпитваше тайно удоволствие, което беше равно на страха пред Стария. Несъзнателно, но методично той отбягваше въпроса откъде идват тези противоречиви чувства. Предполагаше, че отговорът би го обезпокоил.

Понякога у него намираха сравнения. Подобно на съдия той отмяташе изпълнените задължения, сумираше точки. Но нещо в метода му куцаше. Какво знаеше той за живота на Строганов? Оправдаваше се с това, че всичко е само една игра, и продължаваше да пресмята с още по-голямо усърдие. Това, което му се струваше неточно, зачеркваше от списъка.

Беше ли Строганов щастлив?

Защо?

Изцяло, наполовина или 80%?

Какво беше останалата част?

Не го тревожеше толкова липсата на отговор, колкото възможността да види хармоничната система на играта си разстроена от ирационални величини.

Строганов бе дребен, подвижен човек, на около петдесет години, слаб и жилест. Ходеше винаги с леко приведена глава, което обаче не скриваше твърде големия му орлов нос между дръзките очи. На това лице беше изписан цял един живот — осезаем, реален, неприкрит. На него се четеше непрестореност, на която Джаганат не вярваше.

Много преди изследванията да донесат на Строганов слава, една детинска постъпка го бе превърнала в символ на странна ексцентричност. Джаганат бе забравил повода. По това време той още следваше; възхищаваше се от именитата личност и същевременно съжеляваше, че такъв гений се пилее в дреболии, вместо да завърши делото на живота си. Дори когато повечето открития бяха направени, Строганов пак водеше особен живот, скитнически, безцелен. Появяваше се и изчезваше като фантом, преследван от мълата. Знаеше се само, че е оцелял след експедицията „Ганимед“, на която е открил вирусите Тау, послужили за основа на биогенетичния феномен, който по-късно бе изследван и назован на негово име. На

върха на кариерата си изоставил своята област и навлязъл в чужди сфери, за да се посвети на второстепенни проблеми.

По време на вечерята жизнеността на Строганов разчупи леда. Дребният мъж, преливащият му темперамент, широките, но същевременно деликатни жестове, чувството за хумор, умът му спечелиха всеобщата симпатия. Въпреки това той остана чужд сред тях, радваха му се като на екзотичен екземпляр, увеличаха се от лудориите му. Неговата безцеремонност беше безгранична и Джаганат се питаше кога ли останалите ще забележат, че той я проявява и спрямо тях. Те може би вече го подозираха, но беше невъзможно да пробият бронята му, да го приковат към кръста на техния морал.

— Защо се обвързахте с това? — попита Строганов.

— Аз, разбирате ли, тъкмо имах нужда от пари, случаят беше удобен. Освен това още не познавам Нептун — Джаганат прекъсна пороя от думи. Засмя се, когато всички млъкнаха уплашено, не много високо, но от все сърце. Нямахше значение, че се смее сам. Все някога щяха да започнат да му пригласят.

Джаганат намираше това за непочтено, докато не забележа, че иронията му е приятелска. Какво беше очаквал той? Фрази за научния етос? Забележа острия поглед, с който Строганов разкъсваше усмихнатото неверие на другите. Преди да спре върху него, Джаганат наведе глава и продължи да яде припряно. Какво би отговорил, ако Строганов го попиташе? Можеше ли да признае, че една жена го е извадила от релсите.

След храна всички се разпръснаха, поединично, по двойки, на групички. Джаганат се запъти бавно към помещението за концентрация. На обзавеждането, еднакво за всички големи кораби, не липсваше и истинска растителност. Бяха програмирани и различни атмосферни условия. Тъй като там нямаше никой, той си избра каквото иска, спря за няколко секунди на входа, докато през клоните прошумя хладен повей и ситният дъждец леко заромоли. Вдигна яката на якето си и закрачи, потънал в мисли през есенния парк. Високо над него се гонеха гъстите, сиви валма на облаците. Изглеждаха истински — скоростта им бе синхронизирана със свирещия вятър. При такова време Камел винаги се притискаше зиморничаво до него. Лицето ѝ, обрамчено от мокрите от дъжда коси, придобиваше онова изражение,

чийто произход и значение си останаха загадка за него. Молба ли таеше то? Желание ли? За какво?

Чу зад себе си леки стъпки. Не се обърна. Строганов го застигна, но остана безлик като периферна сянка. Вървяха мълчешком един до друг.

— Преча ли?

Джаганат поклати отрицателно глава. Той изпревари въпроса на Строганов:

— Какво всъщност си свършил през последните пет години?

Строганов се засмя тихо:

— Смяташ, че вече би трябвало да съм поумнял, а? На моята възраст човек трябва да се замисли за приключване на жизненото дело, да остави научно завещание. Стига вече инфантилни глупости — моряк на товарен кораб, планински водач. Що за несериозно развитие!

Джаганат вдигна рамене:

— Никога не съм те осъждал за това. Няма да повярваш, но аз се възхищавах на откривателя на Тау-вирусите.

— Бил съм твой идол, пример за подражание, така ли? Остава да кажеш, че искаш да станеш като мене.

— Не съвсем. В някои отношения...

— Ах, в някои отношения...! Трябва ти скроен по мярка пример! Голямо ли бе разочарованието ти, когато трябваше да установиш, че си попаднал на фиктивна величина, която не е подходяща за твоето уравнение?

— Не зная.

— Сега дори си честен. Ти и не би могъл да знаеш.

Джаганат набра сили за изненадваща атака.

— Искам да зная как стигна до такъв живот? Строганов го стрелна с поглед на хищна птица.

— Явно ти си от хората, които само питат другите, а забравят себе си по понятни причини. Задавал ли си си някога елементарния въпрос: „Кой съм аз?“

Решен да удържи на позициите си, Джаганат отвърна бързо:

— Искам да зная откъде събра смелост?

Твърде късно забеляза, че е оголил фланга си.

— Смелост — каза Строганов, — така ли?

Той разпери ръце. В този жест нямаше презрение, а съчувствие. Джаганат не бе очаквал това. Той се опита да потисне чувството, което му отнемаше борческите сили, но то бе по-силно от него и запълваше празнотата, която Камел бе оставила след себе си.

— Разбираш ли — продължи Строганов, — този начин на живот ми стана безинтересен. Та аз не познавах нищо. Реших, че би трябвало да имам право да мисля и за себе си. Е, добре, знаех какво представляват алодиплоидите и как се провежда лизотипия. Още като студент участвах в изследването на третично-структур-ната диагноза. — После каза остро: — Бях тръгнал по най-правилния път. Ти кимаш? — Той продължи малко огорчено. — Но не знаех нищо, нищо съществено.

— Как така нищо?

Строганов погледна учудено:

— Да, съвсем нищо. — Той млъкна. — Имам предвид за самия себе си.

Чакълът хрущеше под стъпките им. Вятърът бе сменил посоката си и духаше в гръб.

— Ако проявяваш интерес — рече Строганов, — известно време търсих орхидеи по Горна Амазонка, по-късно работих в един развъдник за паяци в Колумбия. Интересувах се от *Mugale avicularial*. След това търсих редки индиански отрови за стрели.

— Но каква бе ползата от всичко това?

— Никога не съм мислил по този въпрос. Винаги съм правил това, което ми доставя удоволствие и радост.

— Просто така...?

— Би могло да се нарече недисциплинираност. Използвах времето си оптимално. Беше полезно за всички, включително и за мене — той произнасяше думите много ясно, сякаш се страхуваше, че няма да бъде разбран.

— Как ще докажеш това?

— Не е необходимо да го доказвам, тъй като никой не може да твърди обратното. Казвам ти, че във всяка минута от своя живот съм изпитвал радост, и на тебе не ти остава нищо друго, освен да ми вярваш.

Това отново бе Строганов — такъв, какъвто го познаваха всички.

— Да — каза Джагананут проточено, — искам да ти вярвам. Но може би има различни радости.

— Не — възкликна Строганов, — има само една.

Джагананут пъкна ръце още по-дълбоко в джобовете си, сви юмруци, като че ли стискаше в тях нещо, което му даваше опора. Строганов бе спечелил битката, но въпреки това Джагананут изпитваше объркваща симпатия към противника си.

Строганов се усмихна иронично:

— Не можеш да разбереш нито дума, нали? Никой никога не е могъл, освен жена ми.

— Ама ти женен ли си?

— Да — отвърна Строганов. — Какво странно има в това?

Джагананут поклати глава. Откровеността на събеседника му го задължаваше. Изпита леко неудоволствие. Но въпреки това тази прямота му беше приятна.

— Прав си — каза тихо той. — Никога не съм разбирал как може да се живее така. Струвало ми се е пилеене на сили. Приучен съм да следвам някаква цел, една-единствена, голяма цел, да я постигам напълно, без минимален остатък; неизясненото не ми дава покой. Прави ме несигурен, кара ме да се съмнявам в себе си. Да, аз винаги и навсякъде съм оптимално действащ изследовател. С лампата на своето честолюбие осветявам и най-тъмните кътчета на нещата. Когато се е налагало, съм пълзял и през най-тесни цепнатини, кривил съм се като червей, за да се пъкна и в последната дупка. То се е сраснало с мене, не мога да се отърва от това.

— А ти — попита Строганов равнодушно, — ти как се чувстваш?

И тъй като Джагананут мълчеше, той продължи:

— Може да звучи като мания за величие, но за мене моята личност винаги е била най-интересното. Във всичко, което съм предприемал, най-голямо внимание съм отделял на себе си. — Засмя се, като че ли на света нямаше нищо по-весело от него и неговата своеобразна вяра.

— Не ти ли е болно за изгубените години, за времето, което си пожертвал за някоя страст?

Строганов започна да рови с крак из пясъка. Следеше жестовете си критично и строго, така както се отнасяше и към останалите.

— Не съжалявам за нищо. Може би щях да стана голям генетик, един от най-добрите. Зная — усмихна се той, сякаш искаше да се извини, — така твърдят. Но с какво щях да заплатя за това?

— Да заплатиш? Какво имаш предвид? Това е само фраза!

— Човек заплаща всяка крайност. Нямах дори да зная каква е цената.

— Смяташ ли, че това е толкова тревожно?

Вървяха бавно под вечерния дъждец. Вятърът донасяше мирис на плесен. Джаганат вдишваше жадно. Нямах нищо от това, което търсеше, нищо, което да събуди спомени.

— Как мислиш, колко висока може да бъде цената?

— Не мога да ти кажа — отвърна безпомощно Строганов.

— Не искаш.

— Тя е толкова различна, колкото различни са и дактилоскопичните отпечатьци. Никой не може да каже.

— Нима искаш да оспориш твърдението, че щастието на всеки е обществено определено?

— Не.

Приятелската ирония на Строганов придаде на отго: вора му тежест, която разкъса книжните, истини на Джаганат.

— Ние носим отговорност — каза той.

Строганов премигна:

— Тогава не разбирам защо си тук. Заради парите — едва ли. Чест и слава под знамето на науката? — Той поклати глава недоверчиво. — Не, не. — Очите му се скриха зад сухи бръчки. Бодростта му се стопи и той се вгледа в Джаганат напълно сериозно. — Тонът не ти подхожда. Такова приключение не е за тебе. Ти пресмяташ. Ти не вършиш нищо, преди да прецениш дали си дорасъл за него. Освен ако... Зад това стои жена, нали?

Джаганат очакваше въпроса. Не си направи труда да се засмее насила.

— Животът ми премина в еднообразие. Съвсем естествено е, че търся някаква промяна.

— Ти не си такъв тип.

— Ти пък откъде знаеш? Та ти едва ме познаваш!

— Защо спориш?

Джаганат очакваше по-скоро агресивност, отколкото разбиране, победоносна подигравка, а не примирение.

— Не, наистина — каза той, — лъжеш се. Няма жена. Та това е смешно за един възрастен мъж.

— Мислиш ли?

Когато се разделиха, Строганов отбеляза:

— Трябва да се грижиш за себе си. Освен това не е толкова трудно да не бъдеш страхлив.

Кацането на Нептун мина без произшествия. Екипажът, който трябваше да бъде сменен, подготви възторжено посрещане на новия. Получи се истински празник. Без да проявява активност, Джаганат попадна на една мила брюнетка. Пи твърде много, отпусна се в необуздан смях, омаян ѝ нашепваше безсмислици в ухото. Не сметна за глупост това, че спаха заедно. И двамата бяха малко влюбени. А и на сутринта беше на мнение, че са прекарали чудесна нощ въпреки разкрасените от виното спомени.

Първите дни бяха изпълнени с вълнуващи впечатления. Планета, застинала в мъртвешки студ. Снежни полета от амоняк и въглероден двуокис, които в далечината потъмняваха, ставаха виолетови, черни, черновиолетови, превръщаха се в непроницаема стена, докато най-накрая се сливаха в безкрая над нея. Самотен пленник, той изпълваше цялото това пространство. Нямахме място за нищо друго. Джаганат си пое дъх. Мнимото затворничество бе свобода. Той ѝ се наслаждаваше, вгълбен в себе си, изпаднал в тих екстаз. Земята бе останала така далеч, че не му достигаше въображение да си я представи. Всичко, свързано с нея, се изплъзваше в нереалното, всичко, което му напомняше за нея — дървета, камъни, хора.

Коя си ти?

Камел се криеше зад смълчаната гора, зад дигата от камъни, сред тълпата от хора. Косите ѝ се развяваха над стената, очите ѝ проблясваха между гъстите храсти, ликът ѝ изплуваше от потока на непознатите. Отново се изплаши от слабостта си. Засмя се. Тя принадлежеше на друг свят. Тук всичко бе реално, безжизнено, спокойно. Снегът беше безчувствен като небето, не предизвикваше асоциации, спомени. Животът не бе хубав — само пустота и смърт.

Сянката на Строганов съчувствено му кимна:

Въобразяваш си.

— Дори и така да е — прошепна Джаганаут. — Кой не го прави?

Лъжеш се.

Преполагах, че си ръбат камък. Остави ме на мира.

Ликът на Строганов се разсея в мрака на нептуновото небе. На Джаганаут му се искаше да го задържи, но само погали гладката повърхност на прозореца.

Базата се намираше в подножието на една планина, чиито контури се очертаваха светломатово върху небето. На места снежната покривка бе дебела километри и изравняваше всички разлики във височините. Само планинският масив стърчеше назъбен и стръмен. На най-високия му връх беше разположена външна станция. Тя се обслужваше от един човек. Смяната ставаше всяка седмица.

Джаганаут се записа пръв. Шефът се зарадва. Знаеше колко е трудно да намери първия за подобна работа.

Преди да отлети, Джаганаут отиде още веднъж при Строганов, който плъзна поглед край него, загледа се навън и каза сериозно:

— Ти постигна това, което искаше. Отърва се от всички ни. — Приблужи се към Джаганаут. Лицето му остана в сянка. — Трябва да знаеш какво вършиш. — Хвана го за рамото. — Да не мръднеш там горе. Другите като тебе почнаха да виждат призраци.

Джаганаут му беше благодарен за сбогуването. Нима бе очаквал нещо друго? Морална проповед? Добре се получи.

Шлюзът се затвори след него с тихо приплъзване. Стоманената стена се спусна обратно. Само една крачка го откъсна окончателно от миналото. Струваше му се, че витае. Снегът беше мек, едва осезаем. Костюмът му беше удобен. Наоколо му нямаше нищо, което да го потиска.

Корабът се издигаше като стрела, следваше водещия лъч, който сочеше външната станция. Сводовете останаха назад в белотата. Потънаха някъде. Скоро долу не се виждаше нищо освен мерзеещи се сенки.

Наоколо трептяха тънки воали замръзнал метан. Далечното мъничко слънце превръщаше мрака в здрач. Външният термометър показваше минус 120° по Целзий.

Нащърбени скални отломъци обграждаха платото.

Станцията се намираше някъде по средата на пътя към върха. Дотук можеше да се стигне само по въздуха.

Джаганат напусна планера. Вятърът свистеше в слушалките. Отблъсна се мощно, краката му стъпиха здраво на твърда земя. Измина няколкокостотин метра по платото. Когато стигна до ръба, хвърли поглед към еднообразната шир на планетата.

Той прие самотата като подарък. Представата, че владее Космоса като непоклатим гигант, го обзе като сладострастие. Тук ще се отърве от дребнавата си мъка, тук сетивата му ще се възстановят. Засмя се тихо и се закани с юмрук. Строганов, стари мошенико! Няма страшно. Това тук е моят свят, тук съм си у дома, загрижени приятелю.

— Напразно се страхуваше — прошепна той. — Аз съм по-силен от Нептун, по-силен съм от всички вас. Ти си фантазьор, Строганов, нещастен фантазьор. Животът ти мина във фантазии.

На път към станцията го обзе необузdana веселост.

— С какво искаше да ме изкушиш, Строганов? Трябваше ли да повярвам, че животът ми е бил заблуждение, връщането ми — грешка? Ще се върна укрепнал, непоклатим. Не можете да ме заблудите.

Станцията се състоеше от командна зала, в която бяха събрани всякакви уреди и технически устройства, от една кабина, която въпреки обикновеното обзавеждане изглеждаше уютно, както и от няколко складови помещения. Всичко се събираше на площ от около двадесет метра в диаметър.

След огледа Джаганат накара робота да приготви обилно ядене и се нахрани с апетит.

Работата му се състоеше в редовни проверки на измерените данни и оценка на резултатите. За тази цел имаше на разположение един дееспособен кибернет от осемнадесето поколение. Освен всичко това всеки ден трябваше да извършва по една контролна обиколка на измервателните постове, които отчитаха различни атмосферни величини извън станцията.

Той така навлезе в работата си още на втория ден, че задълженията почти не му тежаха. Повечето време се занимаваше със себе си. Предприемаше дълги разходки по платото, чувстваше се господар на малкото царство от няколко квадратни километра. Негови верноподани-ци бяха автоматите от станцията и роботите от геопос-та, които провеждаха на другия край на платото дълбок сондаж.

През нощта спа неспокойно. На разсъмване го заизмъчва главоболие. Намираше се в полусънно състояние. Беше отпаднал и пряко волята си най-сетне се надигна. По обед положението му се влоши. Причуваха му се гласове, съпроводени от призрачна музика. От време на време му се привиждаха картини, които не можеше да разбере. Изби го пот. Лекарствата не помогнаха. Изведнъж късно следобед му мина. Остана само лекото изтръпване на крайниците, както и известна нерешителност. Когато се погледна в огледалото, забеляза кръгове под очите си.

Вечерта се обади Строганов.

На Джаганаут му беше трудно да разиграва блестящо настроение. Смехът му звучеше измъчено. Току се сепваше, сякаш очакваше удар в тила. Опитваше се да прикрие безсилието на крайниците си с пресилена жизненост.

Строганов го наблюдаваше с проницателен поглед:

— Не беше хубаво да оставаш сам.

— Чувствам се отлично.

— Нещо ме занасяш.

— Кой би могъл да те заблуди тебе? — Джаганаут се опита да бъде ироничен.

Строганов обаче не поде този тон.

— Самотата ще те довърши.

Джаганаут поклати вироглаво глава:

— Точно тя ми е необходима. Много добре се справям с нея.

— Изглеждаш ми някак смутен. Страхуваш ли се?

Джаганаут щракна с пръсти:

— За бога, не ми ходи по нервите!

— Болен ли си? — Строганов примижва. — Да те сменим ли?

— Глупости — отвърна Джаганаут с раздражение. — Не дрънкай глупости. Чувствам се отлично.

Строганов кимна спокойно:

— Както искаш. Не съм ти бавачка.

Разговорът остави у Джаганаут някакво съмнение. Цялата вечер го измъчваше безпокойство. Многократно отхвърляше желанието да се обади, за да изясни недоразумението. Не знаеше какво трябва да каже. Часове наред се разхождаше като трескав из станцията, напразно се опитваше да се разсее. Откак се бе разделил с Камел, не се бе чувствал

така раздвоен. Към всичко се прибавяше и това странно състояние. Имаше чувството, че вече не принадлежи на себе си.

Посред нощ се стресна в съня си. Стори му се, че чува глас. Отново ли започваха халюцинациите? Все още изпитваше безсилие, но замайването беше изчезнало. Можеше да мисли свободно.

Ръката му зашари по командното табло. Външната стена на кабината стана прозрачна. Бледата светлина на Слънцето освети слабо помещението. Природата изглеждаше недействителна, илюзорна. Джаганаут се вторачи навън. Небето около слънчевия диск бе сивозелено, към хоризонта се насищаше до тъмновиоле-тово, почти черно. Самият хоризонт се намираше на границата с незримото; нищо не задържаше погледа; въздухът беше ясен като диамант. Бялата равнина дълбоко под него сякаш се намираше непосредствено преди безкрая. Появилите се след вятъра кристали създаваха впечатление за движение, за някакъв неземан танц. Наоколо му се стелеха воали, обгръщаха го като повеи, пречеа на мислите, на погледа, но не и на носталгията му.

Снегът се завихряше все по-силно, падаше, вятърът го вдигаше отново. Според земните измерения беше четири часът сутринта.

Джаганаут притисна горещото си чело до стената. Потрепващите сенки се раздвижиха ритмично. В дъното се надигна тъмен силует.

Може би някой серворобот? Това беше необичайно. Какво може да го е накарало да напусне поста си? Би трябвало да осъществява връзка само посредством радиото. Джаганаут се подпря с ръце на прозрачната стена и се вгледа в приближаващия се. Жегна го съмнение. Силуетът не бе на серворобот. Човек в космически костюм? Невъзможно? Онзи вън уверено следваше пътя си. Без да поглежда встрани, Джаганаут се опита да се свърже с непознатия по радиото. Отговор не последва. Той продължаваше да се приближава. Фигурата му бе по детски слаба, почти нежна, около главата му се виждаше някаква дълга и подвижна сянка. Това пък какво беше?

Джаганаут включи външния прожектор. Безброй снежни кристали просветнаха синкаво. Искаше му се да извика, но гласът му отказа.

Към станцията приближаваше човек без космически костюм. Успя да го различи съвсем ясно. Беше жена.

Вятърът с дъх на метан развяваше на вълни тъмните коси около главата ѝ. Беше облечена в дълга, семпла рокля. Напомняше му някого. Жената дойде съвсем близо. Краката ѝ потънаха в амонячния сняг. Джагананут заотстъпва, докато гърбът му опря в стената. Тя спря току пред прозореца. Беше Камел.

Чертите ѝ имаха онова изражение, което той никога не бе могъл да разтълкува, приятен пейзаж зад напукано стъкло.

— Не — прошепна Джагананут, — не, ти си видение. Върви си, върви си! — Скри лице в ръцете си, усети болка и извика: — Върви си! — Изхълца, брадичката и устата му се изкривиха в гърч. Той заломоти скорострелно някакви неразбираеми думи, после свали ръце и погледна през прозореца. Камел стоеше навън неподвижна. Само устните ѝ мърдаха.

Ръката му посегна към таблото. Чрез външния микрофон той долови гласа ѝ през свирещия вятър.

— Ще ме пуснеш ли?

Замря като животно, което иска да избегне опасността. „Полудях — помисли си той, — Строганов е прав.“

Осъзнал тази мисъл, той се разколеба. Можеше ли един луд да разсъждава логично? Но къде беше тук разумът? Виждаше безпомощен човек в мразовития студ, заобиколен от смъртоносна атмосфера.

— Пусни ме. Трябва да поговорим.

Това беше нейният глас.

Пръстът му натисна копчето така силно, че нокътят му се разцепи. Болката малко го поуспокои.

— Ще ме пуснеш ли? — повтори магнетофонът думите ѝ — Пусни ме! Трябва да поговорим.

Чу това още два пъти, после решително вдигна глава. Погледите им се срещнаха. Той кимна сковано. Тя се обърна и се скри от полезрението му. Откъде знаеше къде се намира главният шлюз?

Зазидан в нищото, завладян от представата, че е безпльтен, той се хвана за главата, задърпа я, засмя се, задъхвайки се. Ръцете му се отпуснаха. Тръгна, олюля-вайки се, към главната зала, сякаш смъртта го гонеше, удряше се в издатини и ръбове, без да усеща болка.

Шлюзът още бе затворен. Погледът му сновеше между екрана и манометъра. После светна зелено. Външният люк се отвори.

Камел влезе спокойно. Почака неподвижно, докато помещението се изпълни с въздух. Бе покрита със скреж, който се изпари от топлината.

Когато вътрешната врата се дръпна, тя влезе в коридора така уверено, като че ли беше у дома си. Стъпваше грациозно, едва забележимо полюшваше бедра. Очите му следваха краката ѝ. Бе обути със сандалите, които носеше при срещата им преди отлитането му от Земята.

Той се обърна ненадейно и отвори вратата на залата.

За миг се озоваха един срещу друг.

— Коя си ти?

— Мислехме, че ще ме познаеш.

— Камел? — името ѝ кълтеше в него като ехо.

— Неприятна ли съм ти?

Той я гледаше втренчено. Една усмивка без начало и без край го накара да потрепери. Още не му беше минало, когато каза сърдито:

— Шегуваш ли се с мене? Изчезвай! Върви там, окъ-дето си дошла! Ти си мираж.

— Но няма не ме обичаш? — Въпросът ѝ прозвуча честно и наивно, Камел обаче никога не е била наивна.

В паническо объркване той поклати глава.

— Престани, моля те! Не ме измъчвай!

— Грешка ли сме допуснали? Не би трябвало да те плаша?

— Какво си ти? — прошепна той. — Дух?

Тя се засмя:

— Откога вярваш в духове? Разумен човек като тебе!

В погледа му се четеше ужас и почуда:

— Човек? Ти не си човек!

— Не.

Той отново избухна в смях.

— Ти си моят сън за Камел.

— Аз използвах нейната външност. Ние мислехме, че това ще улесни контакта.

— Кои вие?

— Другите от моята тайфа. — Не каза група, екипаж, другари; откъде знаеше тази дума? Тя бе от езика на младите. Когато Джагананут беше на двайсет...

Отстъпи малко назад, сякаш искаше да се предпази от нея.

— Откъде... откъде си... сте?

— От една планетна система, чието централно съзвездие вие наричате Капела.

Думите ѝ минаха покрай ушите му. Той попита:

— Същества от друга планета, така ли?

Разпозна загадъчната усмивка на Камел. Всеки жест беше неин.

— Според вашите измерения нашият свят се намира на разстояние 45 светлинни години.

Числото увисна трезво и категорично напред залата. Джагангут се закиска истерично. Дразнещият звук го накара да се осъзнае. Отметна мократа си от пот коса от челото. Ръката му трепереше.

— Откъде знаете за нас? Какво знаеш за мене? За Камел?

— Щом ти харесва, можеш да ме наричаш така. Трябваше да предвидим, че нейното появяване ще те уплаши. Моля за извинение. Но нямахме друг избор. Нашият естествен образ би попречил на срещата ни. Не бихте разпознали, че сме живи същества. Освен това ние не разполагаме с възможността да се разбираме с вас фонетично.

— Но как...?

— Проучихме съзнанието ти посредством технически уред. Много скъпо струващ метод, но ефектът го оправдава.

— Вие сте проучили...? Кога е станало това?

— През времето, което вие обозначавате като изминалия ден. Забеляза ли нашата намеса?

— Целия ден ме измъчваше страшно главоболие.

— Би трябвало да ни простиш. Това е дребна жертва.

Все още стояха един срещу друг в коридора. За да направи нещо, той я покани да влезе.

Тя тръгна до него. Той вече не можеше да се възхищава както преди от линията на тила ѝ, от ханша, който се поклащаше едва забележимо. Гърдите ѝ потрепваха в такт с крачките ѝ.

Тя седна, кръстоса крак върху крак — маниера на Камел — и отказа с безпомощно-спонтанен жест предложението да пийне нещо.

— До каква степен си човек?

— Почти напълно, с изключение на несъществени подробности, които не са необходими за изпълнението на моята задача.

— А каква е твоята задача?

— Трябва да установя първия пробен контакт с хората. С човека! Ти беше удобен случай. Сам си. Тъй като сте двуполови същества — продължи тя, на нас ни се стори удачно да използваме вида на предпочитания от тебе партньор и личността, която познаваш най-добре, с която си най-близък.

С познато движение тя събра косата си в една ръка и я прехвърли през рамо. Гърдите ѝ опъваха роклята, която междувременно беше изсъхнала.

Почти от пубертетски срам и от страх, че тя би могла да прочете мислите по очите му, той се опита да съсредоточи погледа си върху устата или носа ѝ.

— Защо е тоя маскарад?

Гласът ѝ го заля като студен душ:

— Нашият вид би ви ужасил.

— Нищо, което въображението ни може да си представи, не е в състояние да ни уплаши.

— Ние сме отвъд границата на човешката фантазия.

— Но откъде знаете това?

— Изследвахме твоите най-съкровени мисли.

Чудовищният смисъл на това, което чу, го накара да мобилизира всичките си сили:

— Това е недопустимо — той скръсти ръце на гърдите си, — а и ние разширяваме бързо своите възможности.

— Между нас няма допирни точки. Нито външни, нито вътрешни. Нито морални, нито емоционални.

— Това е невъзможно.

Тя се изсмя:

— Виждаш ли колко си ограничен.

Той вдигна рамене:

— В такъв случай ни остава най-важното: разумното разбирателство.

— И само това ли? — вдигна тя вежди. — Защо?

Той каза сърдито:

— Но какво значи всичко това? Нападате ме по доста безвкусен начин, пръскате, както казваш, невероятни средства само за да установите, че от нашата среща няма да има никаква практическа и научна полза. Това ли е вашата логика?

— Да — потвърди тя сериозно. — В това се крие една съществена подробност на нашето мислене. Защото единствено фактът, че проявяваме търпимост към нашите различия, трябва да се отрази нравствено на нашето битие, на нашето развитие.

— Не са ли твърде големи разноските и усилията?

— Казах вече, че сме много по-различни — превъзходството й, изразено иронично, го засегна. Това отново беше Камел с нейната загадъчност.

— И вие ли изпитвате ужас и отвращение, когато ни гледате?

В угълчетата на устата й заиграха две бръчици.

— Още веднъж ти казвам — тя натъртваше всяка дума, — нашите чувства са неразбираеми за хората.

— Но ти реагираш съвсем по човешки.

— Научих се от тебе.

Повиквателният сигнал го изтръгна от съзерцанието на лицето й. Всичко бе като приказна загадка за него. Той стана бързо, обърна се. Поколеба се дали да я докосне. Раменете й бяха твърди, кожата топла и еластична.

Лъхна го познатото ухание на Камел. Опита се да се освободи от вцепенението си, но то бе проникнало дълбоко в него. Изпадна в опиянение. Тя не се различаваше от истинската Камел. Защо лъжеше? Наистина ли бе невъзможно да я разбере? *Какво се криеше вътре в нея?*

Изтръпна, когато усети, че ръцете му гаят раменете й. Отблъсна я рязко от себе си.

Сигналът отново се чу.

— Върви оттатък! — заповяда той. — Бързо!

Тя се подчини безпрекословно и застана зад стената, откъдето се загледа в действията му.

На екрана се появи ликът на Строганов. Той кимна приятелски.

— Вече си станал?

— Още не съм лягал, ако държиш да знаеш.

Строганов каза угрижено.

— Наистина би трябвало да си по-разумен от мене. — Погледна в едно листче. — Засякохме един обект. Вероятно някакъв метеорит. Трябва да е паднал при тебе в околността. Забелязал ли си нещо?

Джаганат поклати отрицателно глава и изръмжа:

— Не, привиждат ви се духове.

— Остави това — отвърна Строганов. — Ти добре ли си вече?

— Престанете да се занимавате с мене — той хвърли бърз поглед встрани.

Строганов предаде още няколко сведения и накрая попита:

— Иначе няма ли нещо ново?

С крайчеца на окото си Джаганат забеляза някакво движение. Още преди момичето да успее да излезе от неосветения ъгъл, той прекъсна връзката.

— Защо не съобщи на оня човек нищо за нас?

— Сметнах, че така е по-добре — отвърна той уклончиво. — Ако трябва да ги подготвя истински, първо е нужно да науча повече за вас. Трябва да те опозная.

Роклята ѝ бе от полупрозрачна материя. Тя забулваше очертанията ѝ като призрачна мъгла. Бледността придаваше на кожата ѝ мраморен вид. Не личеше нито една веничка.

Джаганат протегна несигурно ръка и докосна косите ѝ. Пръстите му внимателно погалиха лицето ѝ, гърдите ѝ.

— Приятно ли ти е да ме докосваш? Искам да ти е приятно. Зная, че се нуждаете от това усещане. Да се съблека ли? Искаш ли директен контакт?

Джаганат се отдръпна.

„Това е безумие — помисли си той, — аз съм перверзен.“ Наложил си да бъде делови:

— Кажете, какво изпитваш, когато усещаш ръката ми? Лицето ѝ не изразяваше нищо.

— Научавам нещо. Полезно е за мене, както и за тебе.

В миг омаята изчезна.

— Как изглеждате в действителност, как? Тя поклати глава.

— В началото ще се появяваме пред вас в човешки образ. Всичко друго само би затруднило нашето опознаване.

Той сновеше напред-назад, търсеше доводи, накрая се отпусна отчаян в едно кресло.

— Добре, да обменим информация. Как дойдохте тук? Защо точно при нас?

— Преди доста време засякохме ваш радиосигнал и замислихме експедицията. Когато вашият кораб се приземи на планетата, ние

бяхме наблизо. Искахме да използваме тази възможност, за да не безпокоим цял един свят. Не знаехме нищо за вас.

Джаганат се стараеше да не я гледа непрекъснато.

— Сега повече ли знаете? — Той използваше агресивността като отдушник. — Видяхте един човек, един-единствен. Един жалък субект. Аз не ви върша никаква работа. Хората са други, може би по-добри, може би по-лоши, но във всеки случай са други.

Тя се усмихна иронично, с оня внимателно-учуден израз на Камел, който го объркваше, но който обичаше.

— Ти си като тях. Познаваме твоето съзнание и подсъзнание.

— Но вие нямате база за сравнение.

— Подсъзнателно ти знаеш, че си в рамките на човешката индивидуалност.

— Но това е смешно. Вие нямате право да правите такива изводи.

— Ти никога не си разбирал своето подсъзнание. Ние знаем за твоя свят неща, които ти само предполагаш. Ти не обръщаш внимание на тези предположения, въобразяваш си, че действаш съзнателно, но с това противоречиш на естественото си предназначение. Единствено подсъзнателното е обективно.

Ръката ѝ лежеше върху неговата. Това беше маниерът на Камел, нейният внимателен, нежен допир.

— Това всъщност е едно от вашите противоречия — задръжки и импулсивност едновременно.

Гласът ѝ бе познат, жестовите близки. Не, това не беше чудовище от фантастичен свят. Въпреки това предположението болезнено завладя съзнанието му.

Той погали нежната издатина на тила ѝ. Ръцете му обхванаха лицето ѝ. Тя им се поддаде послушно. Устните ѝ бяха меки и силни. Той усети зъбите ѝ върху кожата си. Ухапа го сдържано, но страстно на обичайното място.

— Защо правиш това?

— Зная, че го очакваш.

— Но ти не си Камел.

— Аз съм това, което твоето въображение очаква от нея.

— Това е измама — промълви той.

Тя се сгуши в него. Той я целуна, склучи здраво ръце около тялото ѝ. Сърцето му заби лудо. Отдаде се изцяло на моментното опиянение.

Лицето ѝ му се видя озарено от някакво сияние, хармонията на чертите ѝ надхвърляше мярката за земна хубост. Къде беше неспокойното напрежение, което винаги владееше Камел? Видът ѝ беше филигранен, като на рядка скъпоценност. Откъсна се от нея с усилие. С всяка фибра на тялото си усещаше болката от безкрайната раздяла.

— Моята задача е изпълнена — отбеляза тя. — Мога да си вървя.

Той отстъпи, като че ли щяха да го ударят. Лицето му застина в каменна гримаса. Как можа да се подведе така? Грижливо пазеното самообладание му се изплъзна.

— Още не! Не сме казали нито дума за твоя свят. Ти трябва да ми разкажеш, трябва...

— Ще продължим към Земята. Ако сметнеш, че е редно, събщи за нас.

— Но никой няма да ми повярва — извика той. — *Трябва* да зная повече за вас. Как изглеждате вие, вашият свят? Познавате ли любовта, омразата, отговорността? Храбри ли сте или страхливи? Коя си ти, какво криеш от мене, Камел? — спря изплашен.

Тя се усмихна, а той се усъмни дали наистина се усмихва. Нима това може да стане насила?

— Имам още малко време и ще се опитам да отговоря на въпросите ти колкото е възможно по-конкретно. Ако успея, може би доста неща ще се опростят.

Част от това, което тя му разказа, остана неразбираемо за него. Можа да си представи само материалния свят на Меринидия, каменна пустиня, чиято температура през деня надхвърля 200 градуса, а през нощта стига до минус 100; доста разрежена атмосфера от въглероден двуокис, метан, водород; въпреки всичко флората и фауната — разнообразни.

Джаганат не успя да проумее строежа и състава на техните организми. Вода не беше. Вероятно бяха образувани от сложни, може би органични съединения. Не искаше ли Камел да ги опише по-точно или не бе в състояние.

Тя му разказа за социалната структура, за нивото на познание в научната област, за историческото развитие. От всичко това Джаганат разбра, че при тях повечето „хора“ живеят в постоянна симбиоза, която слива мозъците им функционално, макар че всеки един си остава самостоятелен и по всяко време може да се прехвърли в друга общност. За начина на размножаване разбра също толкова малко, колкото и за морфологията им. От някои нейни думи схвана, че вероятно се размножават чрез делене на клетката и на тялото. В този смисъл полът при тях не бе разграничен.

Управлението на Меринидия се осъществявало от организъм, подчинен на сложен механизъм. В този случай избраникът изгубва своята индивидуалност и не може да си я възвърне, освен с цената на живота си. Издигането на управник, изглежда, беше значителна грижа на цялото население. При това тайнствена роля играела и лъчевата интензивност на техните слънца. Два пъти в цялата история на Меринидия космически обстоятелства попречили на образуването на свръхму-лти. И двата пъти последвала екологична катастрофа в резултат на непознат за Джаганат закон. Веднъж без малко щели да загинат.

Нейните описания предизвикаха у него зловеща представа за един апокалиптичен свят.

Камел, същество от недостъпен за човешките представи свят, родена във вихър от светлина и огън, израснала на пъклена планета, пълна със загадки. Откъде да започне, за да ги разгадае? В него се надигна ужас от евентуален провал. Щеше му се да забрави, че тя е чужденка, да се абстрахира от нейната чудовищност. Но убеждението, че ще превъзмогне цялата си безпомощност, ако съумее да я види в истинския ѝ образ, се затвърждаваше неудържимо. Той се вкопчи в тази надежда, тъй като страхът от анонимното същество му отнемаше способността да мисли. Противоречивостта на притежаващото неземни способности и качества човешко тяло го караше да изтръпва от ужас.

Тя още разказваше, когато той я хвана за ръката. Докосването му беше безкрайно приятно. Но наред с върховното блаженство у него се породило и ужасно съмнение.

Непрекъснато се убеждаваше, че обича това същество; Камел. Но в нейната обвивка се криеше нещо друго. Обичаше ли той това

другото? В края на краищата не беше ли все едно какво се крие в тялото? Съмнението изпълваше всички клетки на мисълта му, плашеше го като човек, който усеща в себе си непозната болест.

Следобеда тя имаше уморен вид. Той я наблюдаваше угрижен. Тя го обясни с ритъма на възстановяването си.

Джаганат също изпитваше нужда от сън. Събитията от последните часове го бяха преуморили.

Показа ѝ леглото в кабината. Тя го погледна, после прокара ръка по него.

— Струва ми се, че така свикнах с тялото си, че мога дори да си легна.

Свали роклята си. Отдолу не носеше нищо.

Всяко място по нея, всяка линия, всяка заобленост му бяха познати. Но това не беше единственото, което го пленяваше. Привличаше го и познатото излъчване. Поколеба се за миг, после тръгна към леглото ѝ като куче по диря. Когато се изтегна до нея, мигновено го облада изтощение и той заспа. По едно време го разтърси страшен сън.

Виеше се като гъстотечен поток през непозната, обляна от слънце местност. Усещаше ограниченията на горещото си каменисто корито. На небосвода светеше огромно съзвездие, съпътствано от малко, синьо слънце.

Вляво и вдясно по бреговете растяха причудливи, кристалоподобни образувания. Той самият се усещаше като твърдоеластична маса, но въпреки това течеше плавно в тясното си корито. При това изпитваше необяснимо удоволствие.

Каналът се стесняваше непрекъснато, течението ставаше все по-бързо. Стрелкаше се по дъното като трескав. После изведнъж всичко около него изчезна. Изтичаше непрестанно върху нещо меко и топло, което набъбваше около него, приютяваше го, обгръщаше го като амеба. Тъкмо потъваше, когато се събуди с пресипнал, стенещ вик.

Камел седеше, облеганата гърбом на стената. Очите ѝ святкаха в тъмната бездна на лицето ѝ. Те следяха внимателно всяко негово движение.

Гласът едва му се подчиняваше:

— Какво има?

— Изплаших ли те?

— С какво?

Недоумението му изглеждаше наивно. Какво имаше предвид, тя? Той спеше и се събуди от някакъв сън. Спомни си, че бе друг. Какъв точно, вече не си спомняше.

Ръката ѝ лежеше върху рамото му. Помежду им протече едва уловим ток. Джаганаут го побиха тръпки.

— Разбра ли сега колко далечни са нашите светове, колко несравними са те? — ръката ѝ го омайваше с уханието си. Беше твърде късно да мисли или да чувства нещо друго.

Единението им бе съпроводено от същата дива възбуда, която бе изпитвал преди с Камел. Забрави съмненията и страховете след раздялата. Нищо не се бе случило.

Нейната страст бе страстта на Камел. Тя дори го приемаше по-нежно. Никога не бе изпитвал такова удоволствие. Тялото му се разтваряше, душата му се оголваше, страхотната рана зарастваше окончателно, необратимо.

През прозореца се процеждаше бледа разсеяна светлина. На нептуновото небе грееха двете луни. Лицето ѝ изплува от полумрака с призрачна яснота. Всяка част от тялото ѝ бе плод на някаква божествена идея.

Изнурен и удивен, той се отпусна по гръб. Как се бе стигнало до това?

Страхуваше се, че само една дума, само един жест можеха да разрушат всичко.

— Доволен ли си? — попита тя.

— Доколкото ти си човек?

— Аз съм сбор от твоите желания и спомени.

— Какво почувства?

— Би ли могъл един човек да обясни това на друг?

Той замълча.

— Тогава как бих могла аз?

Погледът му се откъсна от нея. Пред очите му се разстла трепкащ снежен воал, в чиито дипли се скри силуетът на Камел. Той бягаше — като от бавна мъчителна смърт — от постепенното изчезване, връщаше се отново към образа ѝ. Но поне да можеше да прочете какво се крие в него!

Заспа дълбоко и безпаметно.

На следващия ден бе неспокоен и напрегнат. Бе в състояние да върши само най-необходимото. Тя следеше работата му с интерес, задаваше въпроси.

Следобед тръгна с него само по рокля. Отидоха до измервателната станция. Той се задушаваше в тежката броня. Картината беше гротескна.

По-късно, когато се обади Строганов, той отново я избута в тъмния ъгъл. Против волята си този път тя се подчини.

За миг на Джаганат му мина мисълта да не отговаря, да се откаже от връзката. Но нямаше да минат и два часа, и отново щяха да го повикат.

Строганов бърбеше весело и спокойно. Джаганат остана глух за натрапливото му оживление. Неговата стеснителност бе качеството, с което се обясняваха всички техни различия. Съжаляваше ли той за това? Завиждаше ли му? За какво? Нима тази вечер не бе преживял най-щастливите часове от своя живот?

Насила се вслуша в безгрижното бърбене на Строганов. Изпаднал в плен на меланхоличното си настроение, той се страхуваше от въпроси и от принудата да отговаря. Предпочиташе да изживее докрай всеки миг с нея, всеки неповторим момент.

Слушаше разсеяно Строганов, който разказваше за ежедневни неща. Ръцете му опипваха командното табло, шареха по клавишите. Той извика:

— Престани най-сетне с това плямпане! Какво искаш? Дами докажеш, че си живял по-добре от мене ли? Но защо? Аз никога не съм се страхувал от истината. А ти винаги си я отбягвал. Оставял си се да те носи течението. В търсене на собственото си аз!

Беше несправедлив, но каза озлобено:

— Аз, глупакът, ти се възхищавах някога.

Строганов се усмихна. Преброди с поглед помещението зад Джаганат, огледа и него любезно, но настойчиво.

— Нервен си. Бягството не ти помогна. Той те преследва, твоят проблем. Трябваше да му се предадеш.

Смехът на Джаганат прозвуча почти обидно.

— Аз съм изследовател. Свикнал съм да решавам проблемите до най-малките подробности и не правя никакви изключения, никакви.

— Така си и знаех — отвърна хладно Строганов.

Думите му бяха твърде резки:

— Мислил ли си някога да потърсиш проблема в самия себе си?

Джаганат изведнъж разбра, че трябва да отговори категорично, ако не иска да прекъсне разговорът. В момента, в който изговаряше своето твърдо „не“, му стана ясно, че точно то го предаваше в ръцете на Строганов. Сви се в очакване на безжалостния контраудар.

Строганов кимаше, необяснимо защо.

— Нищо — каза той, — нищо не ти дава право да затормозяваш други хора с твоите проблеми, с твоето присъствие.

Джаганат се вгледа в лицето на Строганов и изведнъж изпита силна симпатия към тези очи, към това чело, към тези бузи.

Обзе го желание да помоли за прошка. Забеляза твърде късно удивлението на Строганов. Той разбра, че Камел е зад него.

— Кой е там? — прошепна Строганов.

— Какво? — Джаганат се престори на учуден. Той не отклони погледа си от Строганов.

— Но зад тебе има някой, някаква жена.

— Жена ли?

— Виждам я съвсем ясно. Що за шеги са това?

— Няма никой тук.

— Джаганат...

— Сам съм, разбира се. Откъде ще дойде тази жена? Може би от звездата Капела?

Приятелската ирония не успокои Строганов. Той поклати глава:

— Виждам я съвсем ясно. Странно, досега не ми се е случвала такава повреда в предаването.

Той погледна изпитателно онемелия Джаганат.

— Нещо не е наред при тебе, дявол знае... Най-добре ще е да останеш на мястото си, докато дойдем при тебе. Ще побързаме, след два часа, чуваш ли, след два часа сме при тебе.

Образът на Строганов избледня. Джаганат все още седеше, вгълбен в себе си. Камел приближи отзад.

— Прощавай. Бях любопитна да видя и друг човек.

— Добре. — Той се изправи уморено. Тя се притисна до него, обви ръце около врата му.

— Времето ми скоро изтича. Трябва да си вървя.

Объркан, той схвана смисъла на думите ѝ. После се изправи, прегърна я силно.

— Имаме още време. Не си тръгвай.

Тя се усмихна нежно:

— Какво ще промени това? За тебе аз съм фата мор-гана.

Откъде ли идеше силата, която го държеше на крака и която го накара да каже:

— Трябва да зная какво представляваш. Преди това няма да те пусна. Искам да узная всичко за тебе, всичко. Какво криеш от мене? Коя си ти?

Постави въпроса остро, насочи го като скалпел с точността на хирург, с безмилостния фанатизъм на изследовател.

Тя го отстрани внимателно.

— Може би ще разбереш, когато кацнем на Земята, и ще бъдеш ужасен. Защо искаш да се лишиш от илюзиите си? Защо искаш да разрушиш хубавия спомен?

— Може би си права! — измънка той. — Защо всъщност? — за момент се замисли. Но изведнъж настроението му се промени, отстъпи място на трескава жизненост. Засипа я с нежности, за да я подведе.

— Трябва да си вървя — рече тя.

Докато я разсъбличаше, ръцете му опипваха тялото ѝ, за да открият някакъв издайнически белег на нейната истинска непонятна същност.

— Трябва да си вървя.

Не се остави да бъде заблуден. Жаждата да разбули чудовищната тайна го тласкаше напред.

— Какво беше това през нощта? Защо спа с мене?

— Трябваше ми твоята семенна течност. Ще я анализираме.

— Що за чудовище си ти? Как изглежда тялото, което крие такъв урод?

— Не бива да знаеш. Не сега. Би те...

Той се засмя подигравателно:

— Ти, нечовекът, се тревожиш за мене?

— Не искам да бъдеш нещастен.

Обладан от огромно желание, той прошепна, задъхвайки се:

— Ти нищо не знаеш за моето нещастие. Вие не знаете нищо за хората — и се отдели от нея изтощен.

С нарастващо безпокойство констатира, че близостта ѝ все по-малко го вълнува. И тя щеше да изчезне като Камел в мрака на планетата, завинаги. Не му ли бяха и двете еднакво чужди? Тя и нейното земно подобие?

Когато тя поиска да напусне командната зала, той застана на пътя ѝ. Погледът ѝ го отхвърли встрани и той загуби съзнание.

Тя метна роклята си през рамо и напусна безшумно помещението.

Джаганат дойде на себе си, ръцете му потърсиха опора. Подгонен от страх, той се запъти към контролния блок.

Шлюзът се наблюдаваше от две камери. Нямаше неосветен ъгъл.

Тя влезе спокойно, задейства шлюзовата автоматика по начин, който бе усвоила от него. Стрелката на пулта на Джаганат бавно се върна назад. С едно натискане той блокира изхода. Тя веднага забеляза това. Огледа изпитателно камерите.

— Защо правиш това? Пусни ме навън! Не можеш да ме задържиш.

Той упорито поклати глава, подпря с две ръце тежкото си тяло на пулта.

— Трябва да зная коя си! Трябва да видя как изглеждаш! Имам право на това. То е твое морално задължение. Между нас не бива да има тайни. Трябва да зная всичко за тебе, така както ти знаеш за мене...

Чертите на лицето ѝ застинаха. В тях нямаше нищо човешко.

— Ти искаш всичко, но с едното ще разрушиш другото. Както искаш! Животът е твой. Моето превъплъщение ще започне всеки момент. Но това, което ще научиш, няма да ти донесе онова, което вие наричате щастие. Ще ти отнеме времето, прекарано с мене, а може би и целия ти живот. Истинското ми тяло ще ти подейства ужасяващо.

В погледа ѝ се четеше човешка тъга.

Той кимна като омагьосан.

— Да, да, да, искам да те видя. — Гласът му замря в сипкав шепот.

Нищо не можеше да го потресе — нито образът на дявол, нито видът на хидра. Твърдостта на убеждението почти му отне дъха. Потри ръце с дълбоко задоволство. Взираше се с горящи очи в екрана.

— Ще науча... ще науча... ще...

Строганов извади всичко от машината. Пинк седеше мълчаливо до него. Погледите им, готови да срещнат смъртни опасности, пронизваха тъмнината. Далеч пред тях ехолъчът опипваше пътя, засичаше познати и непознати обекти, водеше крехката машина.

Капсулата кацна меко на платото. Двамата мъже забързаха към станцията. По снега пред шлюза личеше провлачена следа, която се губеше встрани из тъмното. Влязоха във входната камера, почакаха нетърпеливо, после забързаха по коридорите.

Намериха Джаганат в залата. Той не чуваше и не виждаше нищо около себе си. Най-сетне вдигна глава и ги погледна с празен поглед. От гърлото му излязоха нечленоразделни звуци. Когато поискаха да го повдигнат, той се дръпна в панически ужас. Трепереше като старец. Строганов изтръгна от ръцете му това, което държеше. Бяха два модни сандала. Неочаквано Джаганат се строполи на земята, сякаш му бяха отнели силата, която го крепеше. Остави се без съпротива да го вкарат в спасителната капсула.

Джаганат отправи още веднъж блуждаещ поглед към спътника си. Извика. Гласът му прозвуча като детски хленч.

Затвориха вратите. Строганов се отпусна за момент, после отново се стегна. Капсулата пълзеше безшумно между тях.

Спуснаха колесника. Известно време следваха странната следа. Снегът тук беше по-твърд. Най-накрая излязоха от улея и с много усилия успяха да прекарат кораба през рехавите кристали.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.